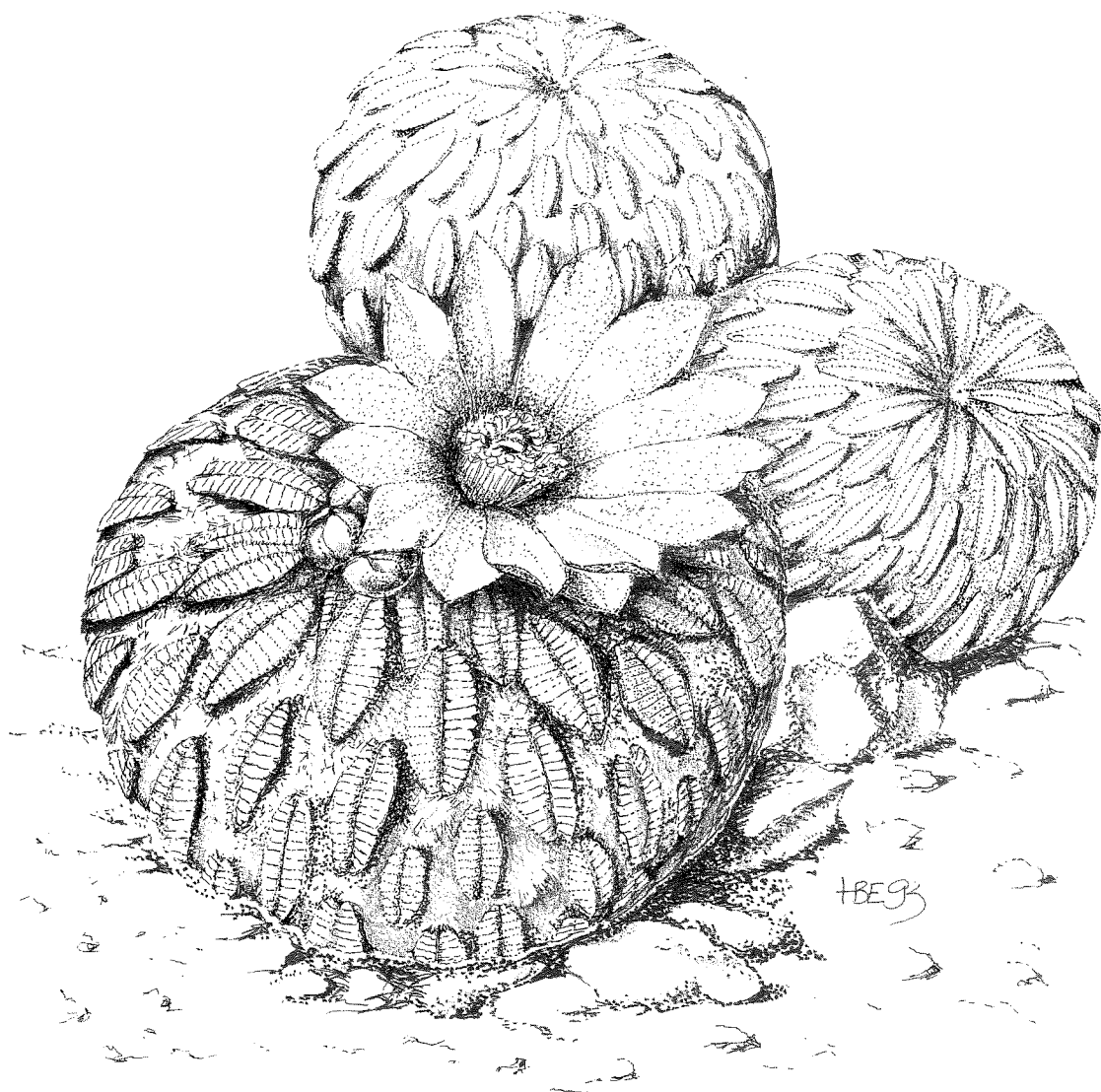

KAKTUS

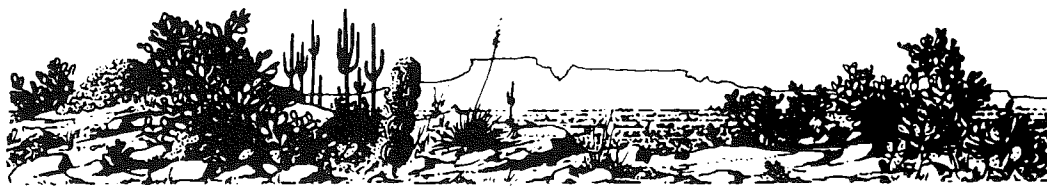
1994

ÅRG. 29

NR. 4 - OKTOBER

Pelecyphora aselliformis

Kaktus udkommer 4 gange årligt i januar, april, juli og oktober som medlemsblad for Nordisk Kaktus Selskab.

Redaktion: Helga B. Erritzøe, Taps gl. Præstegård, DK-6070 Christiansfeld, tlf. 75 57 31 56.
Tryk: Hagsholm Offset, Hammershøj, 8830 Tjele.

Selskabets regnskabsår er fra 1. januar til 31. december. Årskontingent 175 kr. Alle henvendelser vedrørende medlemsskab og adresseændringer bedes rettet til kassereren, Finn Larsen, Salbyvej 17, DK - 4600 Køge. Giro-nr. 657 87 13 - About membership apply to mr. Finn Larsen.

Terminer for indlevering af annoncer og artikler:

Termine für Anzeigen und Artikel:

Terms for ads and articles:

15. februar, 15. maj, 15. august, 5. november.

Annoncepris: 1/4 side 200 Dkr. - Preise für Anzeigen: 1/4 Seite 200 Dkr. - Price for ans.: 1/4 page 200 Dkr.

Selskabets styrelse:

Formand: Peter Brandt Pedersen, Tårnbygårdsvej 20, DK-2770 Kastrup, 32 52 80 20.

Sekretær: Bjarne Kjempff, Stordalvej 4, Løvel, DK-8830 Tjele, tlf. 86 69 93 41.

Kasserer: Finn Larsen, Salbyvej 17, DK-4600 Køge, tlf. 53 65 44 60.

Øvrige funktioner:

Bestyrer af diateket: Esther Genker, Tranumparken 1-6-2, 2660 Brøndby Strand, tlf. 43 54 22 41.

Dansk biblioteket: Jørgen Mortensen, Bredevej 42, DK-6000 Kolding, tlf. 75 53 41 27.

Svensk bibliotakar: Larseric Arne, Sjögården 1628, S-52043 Åsarp, Postgiro 473 87 16-2

Indbetaling af kontingent i Sverige og Norge:

I Sverige til: Kom Kronberg, Fajancevägen 119, Oxie. S-23030. Giro: 58 15 87-3

I Norge til: Unni Horn, Rishaugveien 3. N-8340 Stamsund. Giro: 0825 01 596 34

»Meddelelser«:

- Sendes til sekretær Bjarne Kjempff.

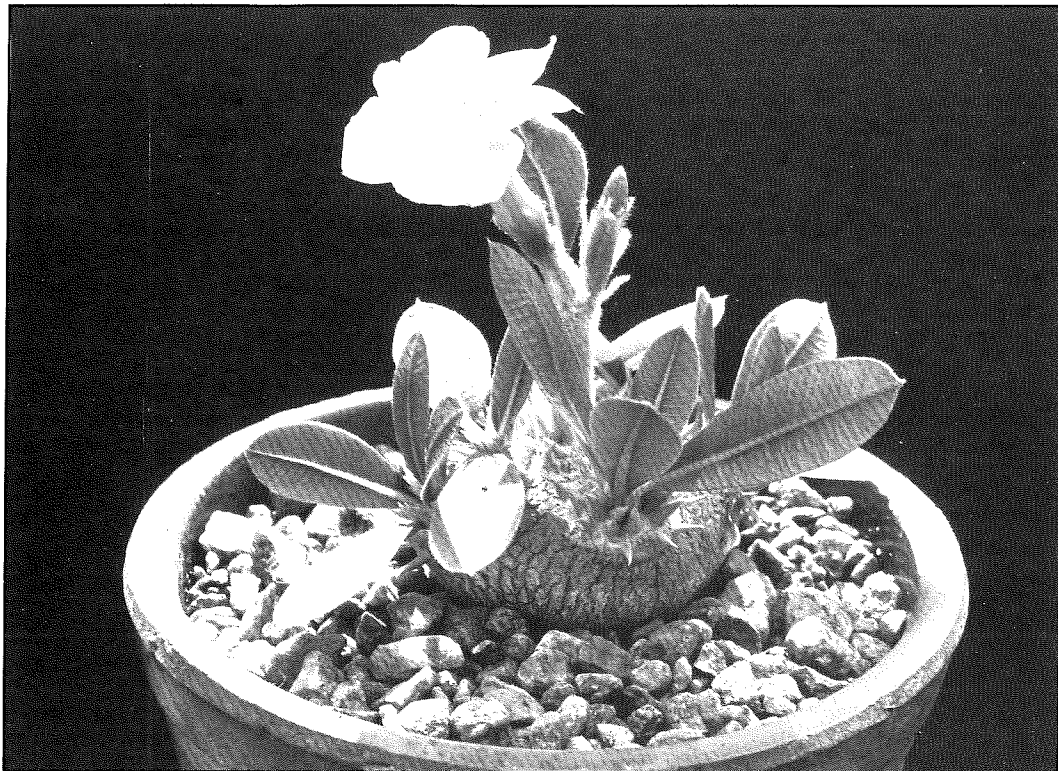
Æresmedlem:

Otto Forum Sørensen.

Forsiden viser:

Tegning af Helga B. Erritzøe

Från frö till blomma - på sex år *Pachypodium brevicaule*

Mattgröna blad, silverskimrande knöl och den klart gula blomman på toppen.

Kommer ni ihåg »det glada 80-talet«?

Det var då vi åkte till Tyskland-Holland-Belgien och köpte hem stora tjugiga exemplar av sällsynta plantor, många av dem uppgrävda i naturen. Vilken lycka då vi hittade *Pachypodium brevicaule*, stora rejäla klumpar, en del till och med i blom.

Vi gav dyrgripen hedersplatsen i drivhuset, planterade om efter konstens alla regler med extra dränering och vi gav extravärme under vintern. En del av oss hade tur och kanske även lite skicklighet, plantan levde nästa vår och i något fall blev det även blom. Men sedan gick det snabbt utför. Plantorna gick hådan en efter en och efter några år fanns det ytterst få kvar i livet. Det var ju från början dåligt med rötter och plantorna levde på den kraft som fanns lagrad i klumpen.

Jag tillhörde dem som sörjde den bortgångna plantan, men så kom Kaktusselskabets frölista, -87 eller -88 var det. På listan fanns frö av *Pachypodium brevicaule*. Att det skulle vara en svår planta som växte långsamt, det visste man ju.

Somliga sade att det gick väl an att få fröna att gro, sen skulle det svåra komma. Jag sådde och fick så småningom upp fyra små plantor. Dom stod kvar i den lilla frökrukan några år tills de hade det riktigt trångt. Först då vågade jag prickla ut dem en och en. Någon skänktes bort och någon gick till kretsens auktion och till sist hade jag kvar en planta, den i mitt tycke bästa. Åren gick, plantan växte långsamt och i våras planterades den om. Den mätte nu 4,5 cm i bredd och hade fått flera växtpunkter på den lilla knölen. De få övervintrande bladen vissnade i samband med omplanteringen och jag väntade oroligt på att den skulle komma i växt.

I April började man ana liv i flera växtpunkter och särskilt i en av dem hände det något. - Men det hände mer än normalt.

Hela växtpunkten höjde sig och visade några veckor senare tecken på en liten stjälk. Kunde det verkligen vara ... Jo, det måste vara så, det kan inte vara något annat än en knopp!!! Veckorna gick, stjälken växte långsamt och så småningom kunde man ana gul färg i toppen.

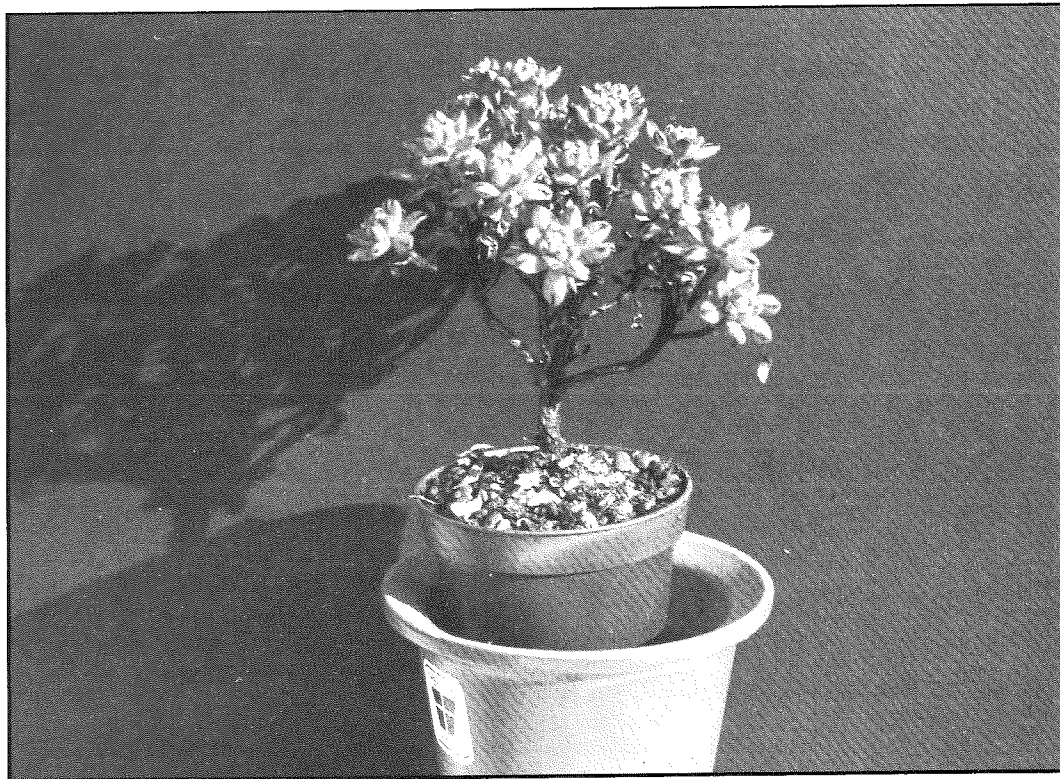
Så kom äntligen dagen i slutet av Maj. Knoppen öppnade sig och vid sidan om hade det hunnit komma ytterligare en knopp på den lilla stjälken. Under

tiden som knoppen växt till sig hade hela plantan kommit igång med nya små friska blad i alla växtpunkterna. De mattgröna små trubbiga bladen tillsammans med den gula blomman och den lilla silverskimrande knölen gjorde att det kändes lite fel att fotografera i svartvitt.

Att blomman höll sig i nästan 14 dagar och då avlöstes av nästa gjorde ju inte det hela sämre....

*Kjell-Erik Nilsson
Axel Danielssons väg 306
S-21582 Malmö*

Det tomme navneskilt

- Hvad er det for et »bonsaitræ«?

*Axel Anso
Sdr. Øsløsvej 11. DK-7742 Vesløs*

KNOLD & TOT 10.

»En fortsat beretning om knold- og stamsukkulenter,
som vi kender dem og dyrker dem«

I KNOLD & TOT 8. startede vi besøget i gruppe 22 efter Hermann Jacobsens inddeling. Den sidste plante herfra, vi vil omtale, er så sandelig ikke den mindst interessante:

Euphorbia decidua

Som nogle botanikere har sagt om denne, at hvis man nogensinde har fundet en plante, som er blevet fanget midt i sin evolution (udvikling) mellem forskellige livsformer, så er det *Euphorbia decidua*.

Planten har to voksestadier. Et ungdomsstadie, hvor frøplanten udvikler glatte blade fra den lille korte og tykke knold.

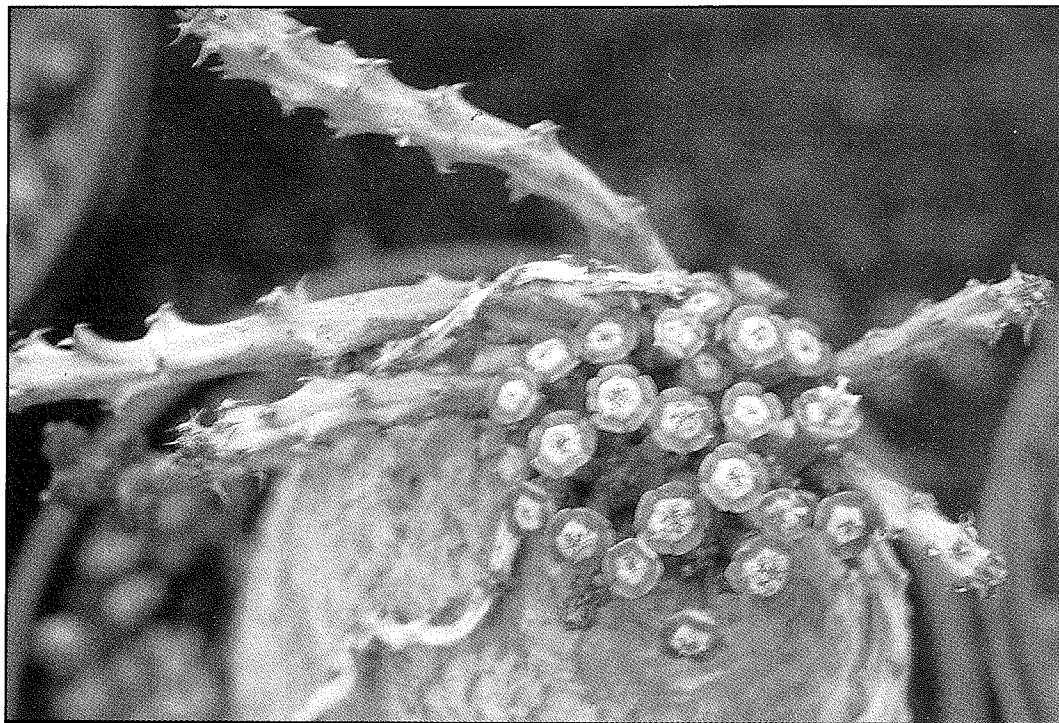
Efter ca. 2-års alderen skifter den bladene ud med tornede trekantede »grene«, der dør hvert år. Heraf plantens navn »decidua« (fra eng. deciduous = løvfældende). I overgangsfasen kan der både dannes de glatte blade og de tornede »grene«. Da »grenene« dør hvert år, er det meget naturligt, at blomsterne dannes

på selvstændige kvaste ud fra vækstpunktet. Da han- og hunblomsterne ofte dannes på forskellige tidspunkter, kan bestøvningen besværliggøres en del og det er en skam, da frøformering er den eneste måde at mangfoldiggøre denne plante på. Planten vokser i øvrigt meget langsomt, så det kræver tålmodighed og dygtighed, at føre den frem til voksenstadiet. Især i hvileperioden skal man passe på med vandingen.

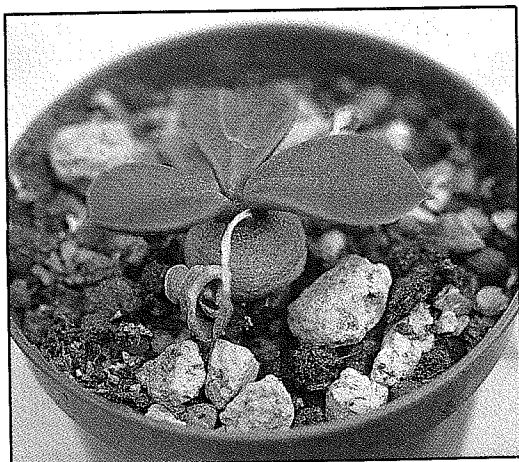
Frøplanter bliver af og til udbudt til salg af specialgartnerier, men den bliver nok aldrig nogen almindelig plante i vore samlinger. Til gengæld er det en af de mest interessante. *Euphorbia decidua* er ikke truet i naturen og forekommer i det nordlige Zimbabwe og i de tilgrænsende nabolande.

Euphorbia buruana

Gruppe 24 hos Jacobsen indeholder langt over 100 arter, hvoraf mange også er særdeles interessante,

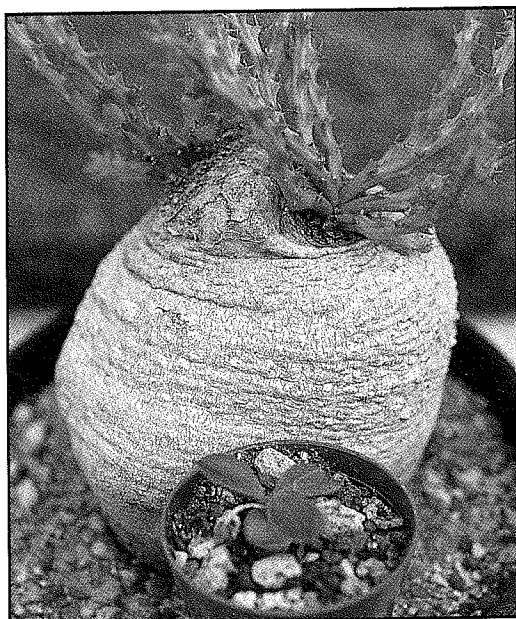
Euphorbia decidua.

Euphorbia decidua. Frøplante på ungdomsstadiet.

der dog falder udenfor disse artiklers område. Men et par enkelte skal dog nævnes, da de danner en større rodknold og således hører med til KNOLD & TOT planterne.

Fra Uganda og Tanzania stammer *Euphorbia buruana*. Knolden bliver op til 15 cm lang og 5-8 cm i diameter. Herfra udgår de 3-kantede stængler, der kan blive op til 60 cm lange. Disse kan være indsnæv-

Sammenligning af ung og gammel *Euphorbia decidua*.

Euphorbia buruana.

rede flere steder, og har et svagt grønligt mønster. Tornene sidder adskilte i par. Den kan formeres enten ved stikling eller frø.

Euphorbia knobelii

Planten danner en tæt busk. De 5-kantede stængler skyder op fra den underjordiske knold ca. 30 cm i vejret. De har grønne markeringer på en gul baggrund. Tornene sidder i par.

Euphorbia knobelii tilhører en gruppe af *Euphorbia* fra Transvaal i Sydafrika, der er truet i naturen. Dens status betegnes som sårbar. En anden sukkulent, *Euphorbia perangusta*, der ligner *Euphorbia knobelii* særdeles meget, vokser kun på et enkelt sted i Transvaal og betegnes som udryddelsestruet.

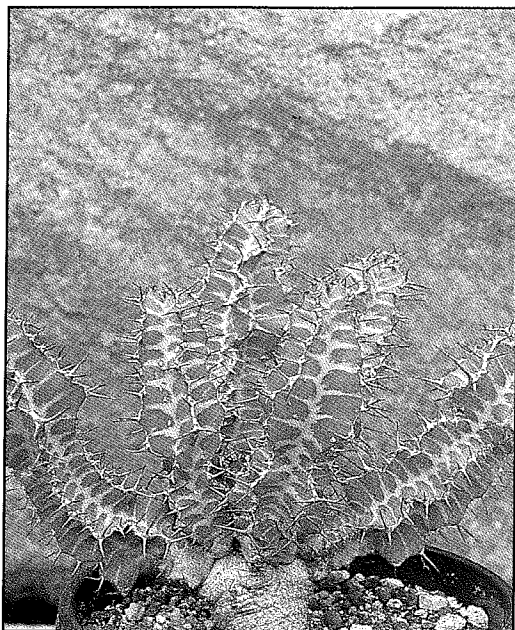
Truslen kommer ikke alene fra den menneskelige »civilisation«, men også fra hulepindsvin, der graver knolden op og spiser den.

De sidste arter af *Euphorbia* fra Afrika, vi vil beskæftige os med, er planter fra gruppe 7 og 8. Disse beskrives som lave planter med en knold, som er fuldstændig skjult i jorden.

Stænglerne, hvorpå de små blade dannes, er »løvfældende«, og planterne er således umulige at finde i naturen, når de er i hvile. Disse grupper af planter har udviklet sig på samme måde som *Euphorbia primulifolia*, o.a. på Madagascar.

Euphorbia trichadenia

Planten gror i et bælte fra Angola til Zimbabwe. Den må nok regnes for den nemmeste i kultur. Knolden kan blive meget stor, op til 20 cm i diameter og er dækket af en korkagtig »hud«. Knolden bør hæves over jorden i kultur for at undgå råd. Bladene er lange og tynde. Den kan kun formeres ved frø.

Euphorbia knobelii.

Vores erfaring med disse planter viser, at de meget nemt bliver angrebet af spindemider. Så hold godt øje med dine planter, da det er meget vigtig, at et evt. angreb bliver nedkæmpet så hurtigt som muligt.

Euphorbia crisa

Danner en konisk pælerod ud fra hvilken der dannes mange opsvulmede sideskud under jorden. Fra disse kommer bladene frem over jorden. Bladene er lysegrønne og med bølget kant.

Heraf navnet *crisa* = kruset. Efter vores mening er denne plante særdeles svær at overvintre, og vi har mistet flere eksemplarer i årenes løb. Grunden er måske, at den delvis er en vintervokser.

Euphorbia silenifolia

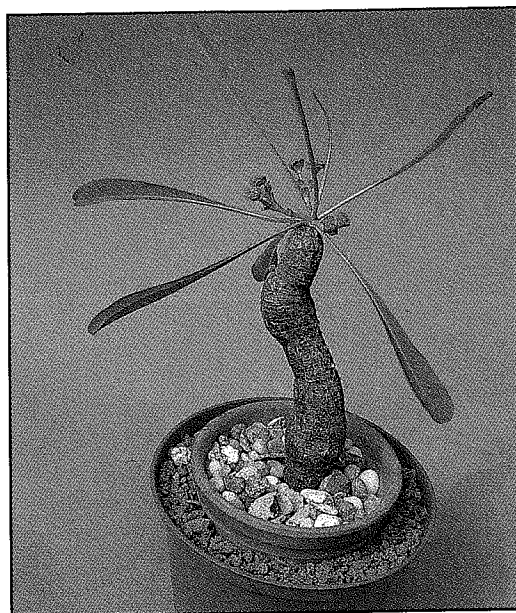
Planten kommer fra Capeprovinsen i Sydafrika. Knolden er tyk, tenformet og 2-5 cm i diameter. Øverst dannes de op til 10 cm lange smalle blade. Den er meget vanskelig i kultur og ses sjældent udbudt til salg. Frøplanter er den eneste måde, at formere den på og da den har særbo, skal man altså både bruge en han- og en hunplante. - *fortsættes*-

Euphorbia trichadenia i et gartneri. Bemærk frökapslerne.

Euphorbia crispata. Denne smukke plante er desværre gået til »de evige sukkulentmarker«.

Euphorbia silenifolia.

Foto: Henning Pedersen.

Knold & Tot

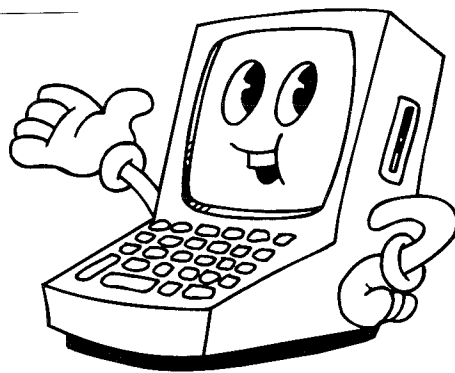
Fra redaktøren

Når man i gamle dage havde lyst til at skrive en artikel til bladet tog man fat i en fyldepen. Senere hen blev fyldepenen afløst af skrive-maskinen.

Og nu, i slutningen af det 20. århundrede, har mange medlemmer adgang til et ETB-anlæg.

Hvis forfatteren i så fald også bruger WP 5.1 eller WP 5.2 som software vil det være en stor hjælp for mig, at modtage teksten på en diskette 3.5 samt en computer-udskrift.

Disketten bliver retureret efter brug. Selvfølgelig modtager jeg stadigvæk med glæde håndskrevne eller maskinskrevne artikler til bladet.

(red.)

Hybrid-diskussion

Når professionelle gartnere fremavler nye sorter af f.eks. tulipaner, orkideer, roser, lupiner, november-, jule-, påske- og pinsekaktus, så kaldes det FORÆDLING! Når kaktus-elskere laver hybrider, er det noget, der er tvivlsomt og en kilde til uenighed og diskussion. Er der nogen, der har tænkt på den sublimе forskel?

Der har under hybrid-debatten ofte være talt om risikoen for, at der i samlingerne dannes spontane hybrider, men hvor stor er den risiko egentlig? Naturen har sørget for reguleringsmekanismer til forhindring af uønskede krydsninger både hos dyr og planter.

Alle kender til organtransplantationer hos mennesker. Her er det velkendt, at donor og patient skal have samme blod- og vævstype, for at f. eks. en nyretransplantation kan lykkes. Vævstyper er molekylstrukturer, der sidder på overfladen af legemets celler. Hvis donor og patient har forskellig vævstype og/eller uforligelig blodtype, bliver den fremmede nyre afstødt, transplantationen lykkes ikke.

Planter har også vævstyper. Jeg vil let og elegant springe over alt, hvad der har med podning (transplantationer) at gøre, for det var trods alt hybrider, vi skulle tale om. Det er helt givet at vævstyper/blodtyper ikke er skabt med henblik på eventuelle transplantationer/podninger, for noget sådant finder ikke sted i naturen. Hos mennesker har vævstyperne, eller histocompatibilitetsantigenerne som de hedder, en naturlig funktion indenfor immunforsvaret. Hos planterne ved man, at vævstyperne bl.a. har noget at gøre med mekanismen ved befrugtningen.

Aksel Anso skrev lidt om befrugtningmekanismen i KAKTUS nr. 2 i sin artikel »Hvad er en blomst?«: Pollenkornet spirer og sender en kanal ned gennem griffelen, så et eller flere frøanlæg befrugtes. Nuvel, planten kan kontrollere, hvilke »vævstyper«, der sidder på overfladen af pollenkornerne, og herved begrænse sit valg af seksualpartner. Kort sagt: hvis planten finder de forkerte molekylstrukturer på overfladen af et pollen, indtræder en række kemiske reaktioner, der bevirker, at dette pollen ikke kan føre til befrugtning.

Hvis planten f.eks. er modstander af selvbefrugtning, altså kræver fremmedbestøvning, så skal planten på pollen-overfladen kunne kende nogle molekylstruk-

turer, den ikke selv har. På den anden side skal planten også kunne genkende de molekylstrukturer, der er fælles for arten og for slægten. Hvis der ikke fandtes sådanne specifikke typer til begrænsning af befrugtningens mulighederne, ville man f. eks. kunne krydse en *Euphorbia obesa* med en *Lycopersicum esculentum*.

Det hænder dog, at en plante ikke kan kende forskel på pollen fra sin egen og fra en lignende art, fordi de artsspecifikke molekylstrukturer på pollen-overfladen hos de to arter ligner hinanden for meget. Og så kommer der en hybrid, når de arter krydsbestøves. Nogle planter accepterer selvbestøvning. Disse plantearter vil altså tillade spiring af pollen, på hvis overflade de kun kan erkende »sig selv«. I modsætning til arter med tvungen fremmedbestøvning, hvor der skal findes nogle molekylstrukturer fra en anden klon på pollen-overfladen.

Hvis man ønsker at avle kaktushybrider, så skal man sørge for at holde nøje regnskab med forældrene: hvem er far? (pollendonor).

Og hvem er mor? (her sidder frugten). Man skal også huske på, at man KUN kan skabe en defineret hybrid ved at krydse to rene arter. Ved krydsning af to rene arter vil man have styr på arveanlæggene, og bortset fra eventuelle mutationer vil afkommet blive det samme hver gang, nemlig 1. generationshybrider, såkaldte F1-hybrider. Hvis man derimod prøver at krydse to hybrider indbyrdes, er udkommet usikkert, og det er slet ikke givet, at der overhovedet kan komme frø ud af det.

For det første er der jo problemet med »vævstyperne« på pollenoverfladerne. I en hybrid, kan der godt være opstået molekylstrukturer, som ingen i familie og omegn vil vedkende sig, og så får hybridens pollen ikke lov at spire nogen steder.

For det andet er det et problem, om hybridens forældre har kromosomer, der ligner hinanden så meget, at de kan passe parvis sammen. Kan de ikke det, kan der nemlig ikke dannes kønsceller. Tænk på krydsninger mellem heste og æsler - muldyr kaldet -, de er sterile af netop denne grund. Et muldyr kan ikke danne kønsceller, fordi de kromosomer, det har fået fra hesten ikke i tilstrækkelig grad passer sammen med det kromosomsæt, det har fået fra æselet. En hybrid mellem to planter kan være i samme situation: alle individer får et sæt kromosomer fra hver af

forældrene, og hvad angår kønnet formering, er planteverdenens »muldyr« ikke bedre stillet end dyreverdenens, selvom de utvivlsomt vil være adskilligt kønnere.

I KAKTUS nr. 2 kommer Aksel Ansø ind på hundeverdenens »gadekryds«. Tamhunde har fælles forfædre, og kan indbyrdes formeres med levedygtigt afkom til følge, men bevæger man sig andre steder hen i *genus canus*, vil man se, at tilsvarende er umuligt. Det kan f. eks. godt lade sig gøre at parre en polarræv med en almindelig rød ræv, men da polarræven og den røde ræv har forskelligt kromosomantal, vil afkommet være sterilt. En tiger kan krydses med en løve, og afkommet vil være uafledigt af samme grund. Men alle tænkelige racer af tamkatte, der er udviklet fra en fælles stamfader, kan frit krydses og give killinger. For tamhunde og -katte gælder, at »gadekrydsene« opstår mellem racer, der er opstået ved mere eller mindre kontrolleret avl/indavl i menneskeregi.

Skulle der komme frø ud af en krydsning mellem to hybrider, vil det være ganske umuligt at forudsige, hvordan afkommet kommer til at se ud, også selv om deres »stamtavle« er kendt. Denne uvished kan naturligvis for én og anden være lige netop det, der er tillokkende ved hybridforsøg. Hvis man kender til genetiken i systemet og ved lidt om, hvilke egenskaber der dominerer, kan det være et spændende puslespil at vælge egenskaber til eller fra. Og når to hybrider krydses, kan hidtil skjulte egenskaber dukke frem hos afkommet. (Dog kommer der naturligvis aldrig frøkapsler ud af netop den farvekombination, der burde kunne give »blålige« blomsternuancer, og da heller ikke af et kryds mellem de to planter med megalange torne, der burde kunne føre til en super-mega tornedragt - det er da klart!).

Men hvis der ved krydsning mellem to hybrider opstår en virkelig god plante, kan den kun reproducere ved vegetativ formering, altså ved aflægere. Her har planterne en klar fordel fremfor muldyrene.

Første generations hybrider (F1) dannes somme tider i naturen, *Echinopsis wilkensis* f. eks.. Men hvem har i naturen nogensinde fundet og beskrevet en dokumenteret F2-hybrid? Nej, vel?

Det kan naturligvis ikke udelukkes, at vi i vore samlingers »kunstige« forhold kan få spontant opståede frø, fra krydsninger som af f.eks. geografiske grunde ikke kan forekomme i naturen, og sådanne planter skal naturligvis ikke registreres under de rene arter. Der er forskel på at foretage en regulær, kontrolleret forsøgsrække for at skabe hybrider med særlige egen-

skaber, og at lade arterne krydse i flæng. I KAKTUS nr. 2, 1994, søger Benedikte Clausen oplysninger om, hvilke kaktusarter, der kræver fremmedbestøvning/-henholdsvis accepterer selvbestøvning, og som folgelig ikke kan danne hybrid-afkom. Jeg vil ikke påstå, at jeg ved så meget om, hvilke arter, der er selvbestøvende, og hvilke der absolut skal have fremmedbestøvning og evt. kan danne hybrider. Sandt at sige har jeg kun ganske få planter i min samling, hvis frø jeg med sikkerhed tør garantere for renheden af. Og selv om jeg er tilhænger af forædlingsarbejde, går jeg absolut ikke ind for, at arter blandes i flæng. Jeg vil have styr på faderskabet. Så jeg er ikke meget for at så de frø, der kommer for egen regning på mine planter. Og der kommer mange, thi hverken humlebier, myrer eller andet seksbenet krapyl lader sig uden videre holde ude. Men jeg har fundet en god løsning: jeg spiser frugterne. Især frugter fra *Mammillaria* og *Phyllocactus* smager fremragende. Prøv selv!

Hanna E. Hansen
Limfjordsvej 1
DK-2720 Vanløse

P.S.

Når ærede læser er kommet sig over chocket, vil jeg tilføje, at man naturligvis følger mit råd helt på eget ansvar. Jeg kan ikke være ansvarlig for dyrkere, der har anvendt gift til skadedyrsbekæmpelse i samlingen. Ydermere gælder mit råd kun for kaktusarterne. Jeg garanterer på ingen måde for spiseligheden af forskellige sukkulenter produkter. Tværtimod vil jeg sige!

Mere om Europas botaniske haver

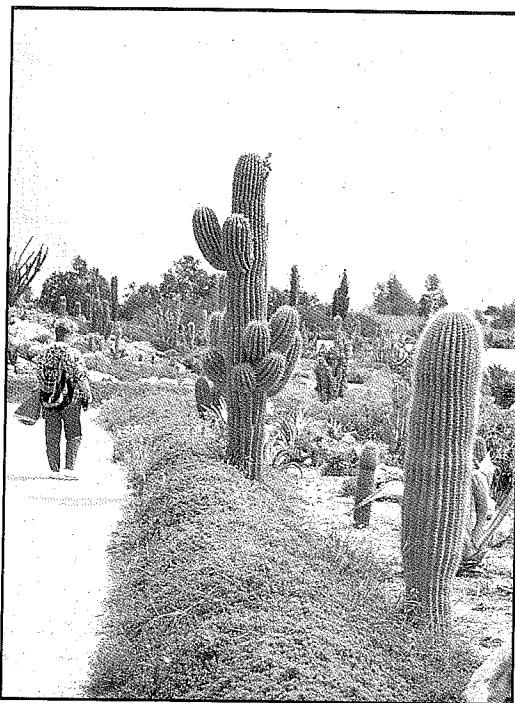
Det er jo næsten for frækt dette her, idet det bliver 3.gang Gran Canaria omtales her i bladet, men det går vel an. Aase Fallesens indlæg i juli-nummeret 1994 får mig umiddelbart til at sige: ja, det er smukt i Palmitos Park. Aase, jeg er overbevist om, at du kommer til Gran Canaria igen, for du har en kaktus-planteskole tilgode dernede. Se Knud Christensens artikel i KAKTUS 2/93.

Jeg besøgte omtalte planteskole ved at tilmelde mig kaktusturen, som Knud Christensen beskriver. Bor man in Puerto Rico tager det 5 minutter med taxi at komme til Hotel Riviera, hvorfra turen udgår. Det er en heldagstur og alle pengene værd. Foto no. 1 viser høst af *Echinocactus grusonii*. Ud over kaktusgartneriet har hr. Knuth etableret en kaktuspark af dimensioner.

For ferierende eller »vild-med-kaktus-folk« er der et andet fantastisk sted i Europa, der er værd at besøge.

Frøhøst af *Echinocactus grusonii*.

I kaktusparken.

Sidst i april i år trængte Grete så jammerligt til at komme ud at rejse, så vi besluttede os til at tage til Mallorca. Vel ankommet til et hotel i Alcudia, for jeg på receptionisten og spurgte, om der var en planteskole i nærheden, der solgte kaktus.

Det vidste han selvfølgelig ikke, men han viste mig på et kort, hvor hotellet indkøbte deres planter. Næste dag lejede vi en bil og kørte derud. Som foto no. 2 viser havde de sandelig kaktusplanter. Så for ligesom at være høflig købte man jo et par stykker, dog af de mindre. Det var en ung mand der ekspederede os. Da han talte spansk og vi ikke talte spansk mente han, at Europas største botaniske have for kaktus og sukkulenter var beliggende i det sydlige Mallorca i nærheden af en by der hedder Ses Salinas.

Tilbage på hotellet spurgte jeg igen receptionisten (en mand på ca. 60 år må da formodes at have kendskab til sin ø), men det var han helt uforstående over for. Nu havde vi jo en frisk kvindelig rejserleder. Hun telefonerede til turistbureauet i Palma, det store alvidende orakel. Der havde de aldrig hørt om nogen

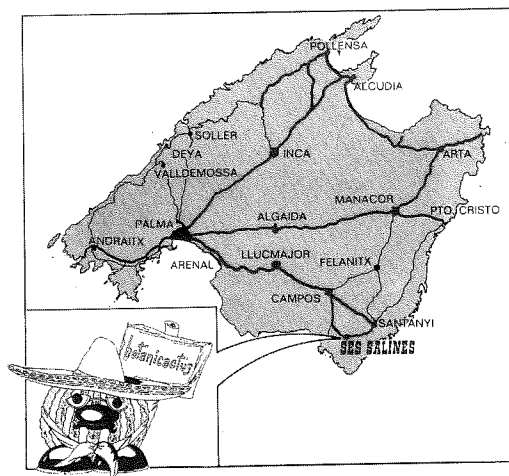

Er det ikke flot?

botanisk have. Det var jo lidt flovt, hvis det var rigtigt, det der med Europas største. En halv time senere kom der besked fra Palma, at det tilsyneladende var rigtigt, at de havde en sådan botanisk have. Selv adressen kunne de oplyse om.

Den følgende dag foretog Grete og jeg en tomandsudflugt ned over øen og fandt El Jardín Botánico Mas Grande De Europa, BOTANI CACTUS, nær byen Ses Salinas. Som brochuren beretter er der på 150.000 kvadrater 1000 plantearter og 15.000 planter. Blot et enkelt billede (no. 3) dernede fra og god fornøjelse, hvis det skulle stikke nogle af medlemmerne at tage derned. Det er særdeles imponerende.

*Preben Daugaard
Sabro Skovvej 9
DK-8471 Sabro*

Kort over Mallorca.

NORDISK KAKTUS SELSKAB

Strombocactus disciformis.

Meddelelser

Oktober 1994

Alle tilbud i Meddelelser gælder kun medlemmer af NKS.

Siden sidst

Så siger vi farvel til 1994 med dette nummer. Ingen kan vel beklage sig over manglende sol og varme. Gad vide hvordan det påvirker blomstringen næste år. Og væksten? Vi får se.

Medlemsmæssigt har 1994 været et utilfredsstillende år. Det er både for læseren og mig et noget trættende emne. Vi skal have flere medlemmer, hvis Kaktus i sin nuværende form skal kunne bevares. Kontingentstigninger er efter min bedste overbevisning en kortfristet løsning. Gode lokale initiativer er mere end velkomne, ja, nærmest nødvendige. Jeg håber, at det udvidede bestyrelsesmøde i Grindsted er blevet fulgt op i kredsene. Aalborgmodellen overfor nye medlemmer etc.! Det er min faste overbevisning, at kredsene er foreningens livsnerve! Flere kredse! I Sverige! Begyndervanskeligheder vil man kunne få hjælp med fra hovedforeningen! Hvem tager initiativ? Gamle medlemmer ikke nødvendigvis i alder! Vi -vi- vi har nok lidt af en moralsk forpligtelse til at hjælpe nye medlemmer i gang - både med planter - med gode råd - MEN især med at få nye medlemmer til at føle sig velkomne i vores kreds. Vi har alle været begyndere! Og vi har alle fået råd og vejledning og inspiration af gamle medlemmer. Glem det ej. Også selvom det er hyggeligt med en snak med gamle gode bekendte til arrangementer og møder!

Nuvel, det var så 1994 - Glædelig Jul og et endnu bedre 1995 til os alle. Tak for alle små og større hilsner i det gamle år.

Peter Brandt Pedersen.

Frø 1994 og 1995

Der er desværre en del medlemmer, der endnu ikke har betalt for særlisten 94. Gør det venligst en af dagene. Listen giver et så lille overskud, at blot to-tre manglende indbetalinger gør den til underskud. Særlisten skulle gerne kunne bære sig selv og evt. financiere særlisten 1995! Er der blandt vore medlemmer nogle, som har frø af lidt sjældnere kaktus og især sukkulenter til overs, så modtager foreningen dem med tak - stor tak.

P.B.P.

JULEGAVE TILBUD

Alle bøger leveres fra England og betalingen ordnes af mig.

Innes og Glass: The Illustrated Encyclopaedia of Cacti, 19,95 pund. 1342 farvebilleder af kaktus.
Preston - Mafham: Cacti. The Illustrated Dictionary. 25,00 pund. Kun kuglekaktus - 1100 farvebilleder.

Begge bøger er fine og kræver kun et minimum af engelskkundskaber. Begge skulle være ved at være udsolgt så bestil tidligt!

Rowley: Caudiciform & Pachycaul Succulents. 62,00 pund. Genoptrykt men til lidt anden pris (måske 68 pund).

Kattermann: Eriosyce. 16,50 pund alle Neoporteria/Neochilenia skal nu hedde E. Læs og se hvorfor. 125 farvefotos.

Preston - Mafham: Cacti and succulents in habitat. 16,99 pund, naturoptagelser - fine farvebilleder af høj kvalitet.

Sajeva & Costanzo: Succulents, The Illustrated Dictionary. 30,00 pund modstykke til Preston - Mafham, 1200 farvefotos.

Hammer: Conophytum. 65,00 pund - desværre fantastisk flot, prisen!

Hewitt: The Complete book of cacti & succulents. 15,99 pund måske bedste begynderbog - manden kender de planter, han skriver om. Begyndere!

Storms: The new growing the Mesemb. 7,50 pund - interesseret i mesembryanter - Lithops etc. - der er bogen.

Euphorbia Journal 2-9. Pund 29,00 - dyre ja, dejlige ja-ja.

Euphorbia Journal 1 genoptryk ca. 32,00 pund.

Priserne er som kendt 1/9 '94. Husk porto og checkgebyr kommer til! Vær venlig at betale, når du får regningen. Jeg praler ikke af min økonomiske velstand i øjeblikket.

P. Brandt Pedersen

Vestsjællands- kredsen

Ja, så gik den sommer - en rigtig kaktusommer med lys og varme. Der har været god tilslutning til vores sommerarrangementer, og nu håber vi der også bliver det til vore vintermøder, der holdes som følger:

Tirsdag den 4. oktober som vi har kaldt medlemmernes aften, hvor vi snakker om sommerens oplevelser og ser på egne biller og lysbilleder.

Onsdag den 9. november kommer Finn Larsen. Emnet ikke fastlagt.

Lørdag den 3. december holder vi julefrokost.

Mandag den 9. januar kommer Peter Brandt, hvor vi blandt andet skal høre om frøavl på egne planter.

Til vore sidste tre vintermøder er kun datoerne på plads. Mere om dem i januarnummeret.

Alle vintermøderne holdes på biblioteket i Slagelse og alle kl. 19.00.

*P.b.v.
Jørgen Olesen*

Køb - Salg - Bytte

Sæljes: 50tal, sydafrikanske lökvæxter, samt 6 st. Stapelia-plantor.

Ronny Anderson
0500-434140

▲
Alle medlemmer af NKS har ret til, vederlagsfrit (gratis), at få optaget småannoncer under denne rubrik. Send blot et par linier til redaktionen eller tag telefonen og ring besked.

Har du sået planter og fået for mange af hver slags? - Så er dette stedet, hvor du kan sælge dem.

Har du gået i mange år, og ledt efter bestemte planter? - så er det her, du kan efterlyse dem.

Disse annoncer kan bruges til alt, hvad der har med vor hobby at gøre. Brug dem!!! Ikke kun til glæde for dig selv, men også til glæde for andre.

Red.

Sydsvenska Kretsen Höstprogrammet 1994

November:

13. November kl. 14.00. Möte i kvarterslokalen, Axel Danielssons väg. Fika o lotteri. Sista dagen för anmälan till Julemötet.

December:

2. December kl. 16.00. Det omtyckta Julemötet hos Bengt på PALETTEN i Malmö.

Glögg, mandel, russin, öl, landgång, kaffe, kaka, lotteri och auktion.

Medtag gärna växter och annat till lotteriet och auktionen.

OBS! Anmälan till Julemötet, senest 13. November.

Väl mött

Ordf. Birgitta Hugo
Börringevägen
233 33 Svedala
040-402863

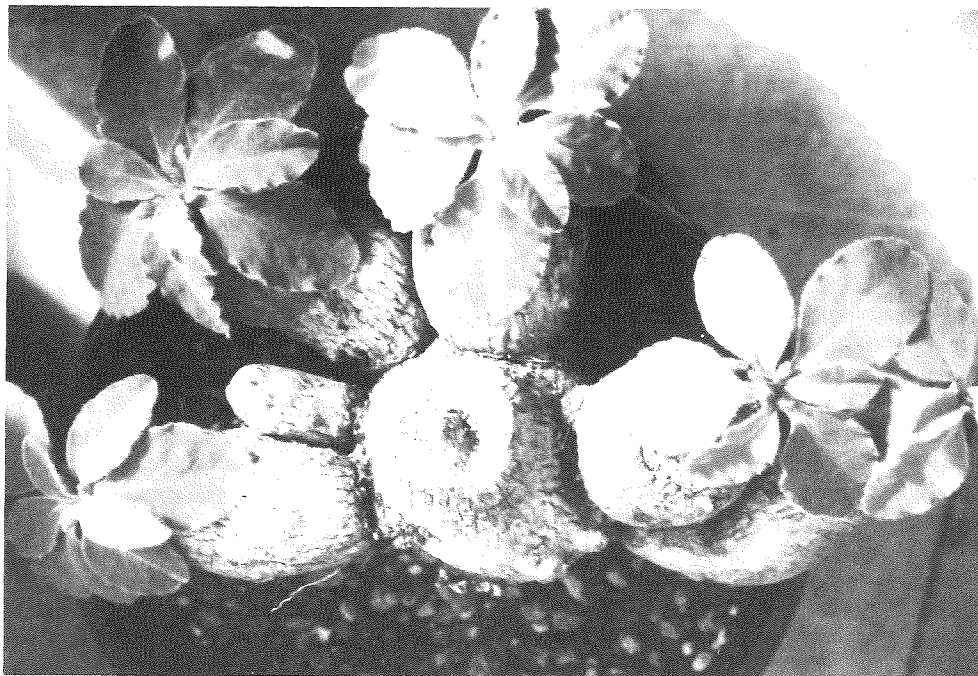
Sekr. Ann-Margareth Ohlsson
Köinge 246
242 92 Hörby
0415-62177

Årsmøde 1995

Til jer som godt kan lide at planlægge i god tid er der allerede nu mulighed for at sætte kryds i kalenderen. Årsmødet 1995 finder sted d. 26.-27. august i Ålborg.

Grunden til at mødet finder sted efter sommerferien, er dels ønsker fra medlemmerne og dels fra Ernst Specks, Exotica, som skal holde foredrag, og som ikke har mulighed for at komme om foråret. De, som husker hans foredrag på Sjælland i 1992 ved, at der venter en stor oplevelse.

Bjarne Kjempff

Euphorbia crispata, Specks. Aug. 1987

Kredsrepræsentanter:

Norge: Olga Ulset Hjelmstad, N-6640 Kvanne.

Sørlandet/Norge: Per Arvid Åsen, Bråvann Terrasse 27, N-4622 Kristiansand S., tlf. 042-86944.

Oslo Sukkulente forening: Geir K. Edland, Gjønnesskogen 22, N-1340 Bekkestua, tlf. 02 59 12 64.

Finland: Guy Söderman, Sandarvsvägen 24B9, 00900 Helsingfors 90.

Sverige: Torbjörn Haldammen, PL 2337, 19070 Fjärdhundra, tlf. 0171-915 74.

Sydsverige: Kjell-Erik Nilsson, Axel Danielssons väg 306, 21482 Malmö, tlf. 040-139944.

Sydslesvig: Holger Schönfeld, Lærkevej, D-2391 Hviltenberg, Sydslesvig.

Nordjylland: Varny Kristensen, St. Blichersvej 35, 9440 Aabybro, tlf. 98 24 42 92.

Vestjylland: Leif Larsen, Filskovvej 30, DK-7200 Grindsted, tlf. 75 34 81 77.

Sønderjylland: Rudolf Kühler, Toften 41, DK-6330 Padborg, tlf. 74 67 01 76.

Fyn: Gunnar Ravn, Fredskovvej 130, 5270 Odense N, tlf. 65 97 85 97.

Sjælland: Hugo B. Jensen, Tokkerupvej 1, DK-4640 Fakse, tlf. 53 71 56 25.

Østjylland: Christian Lorentzen, Ærtevej 12, 8700 Horsens, tlf. 75 64 47 68.

Vestsjælland: Per Andsager, Øster Ås 27, DK-4200 Slagelse, tlf. 58 50 06 16.

FRAILEA (4) BRITTON & ROSE 1922

Rio Grande do Suls specielle *Frailea*-arter

Den mest påfaldende *Frailea* i dette område er nok *Frailea asteroides* Werdermann. Den 4. del af *Frailea*-rapporten over de brasilianske *Frailea*-arter skal derfor tage sig af denne planteart. Foto A (Gf137) af planten med 2 frugter og 2 frøplanter i forgrunden viser plantens spændende udseende.

Ungplanterne til og med 1 cm i diameter bærer en brun tornedragt, hvilken forsvinder når planten bliver større.

Dette er skyld i at Curt Backeberg beskrev *Frailea asteroides* som et synonym for *Frailea castaneo*. Men gennem K.H.Prestlé blev planten i 1979 beskrevet som *Frailea castaneae* BACKB. emend. Prestlé. Den »rigtige« *Frailea castaneae* er en kort cylindrisk plante med brun tornedragt, også som gammel plante.

A - *Frailea asteroides* (GF 137).

Frailea castaneae har hjemme på den uruguayanske side af Cuchilla Negra. *Frailea asteroides* hører hjemme i Atigas, Masoller (begge Uruguay) og udbreder sig til den brasilianske del af Cuchilla Negra hen til Harmonia, Sobradinho.

Plantekroppen opviser en rødlig farve og er godt camoufleret i den røde jord den vokser i. To af mine venner kom engang ved 11-tiden forbi et stenplateau syd for Harmonia for at finde nogle *Frailea asteroides*. 30 minutter intens eftersøgning gav ikke noget resultat og de drog videre. På vejen tilbage -klokken

B - *Frailea asteroides* i blomst.

C - *Frailea asteroides*.

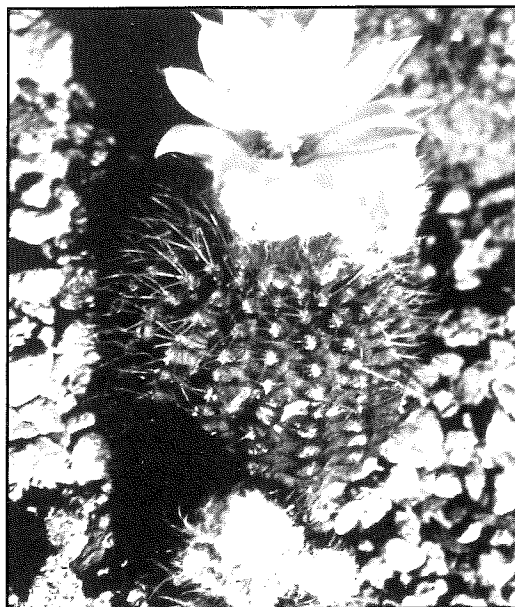
var i mellemtiden blevet 14 - så de i den stenede eng masser af gule blomster. Nu var *Frailea asteroides* selvfølgelig nemt at få øje på. En måned senere fandt jeg på samme sted med stort besvær 5 planter. Et stykke mod nord opdagede vi over en distance på 2 kilometer 9 store eksemplarer (op til 5,6 cm i diameter) voksende under en indhegningstråd. Her havde de græssende får overset planterne.

I kultur er *Frailea asteroides* lidt vanskelig, men jeg fraråder en podning, da planterne i så fald taber deres karakteristiske udseende. *Frailea asteroides* har 8-14 furer og plantekroppen er fra olivgrøn hen til violet-brun. På nogle af fundlokaliteterne gror *Frailea asteroides* sammen med andre *Frailea*-arter. (Foto A,B,C).

D - *Frailea mammiifera* (GF 222).

***Frailea mammiifera* BUINING&BREDEROO 1972**
Denne gule *Frailea* med tydelige forhøjninger er også en ædelsten mellem de brasilianske *Frailea*. Forhøjninger (op til 2,5 mm) minder om en *Frailea cataphracta* eller en *Frailea angelesii* n.n. Piltz 390 fra Argentina. På fundlokaliteten er *Frailea mammiifera* gul, tit kun 1,0 til 1,5 cm stor og vokser skjult mellem lyst lav. Ved opgravning af planten skal man omhyggeligt grave et godt stykke udenom planten, roden sidder dybt nede i jorden. Også denne art er ret vanskelig i kultur og skal såvidt muligt ikke podes. Podede planter får en utypisk 6 cm høj og 4 cm tyk vækst. (Foto D + E).

E - *Frailea mammiifera* i blomst.

***Frailea asperispina* RITTER 1979**

blev fundet vestlig for Sao Pedro. Jeg kender kun plantematerialet som findes under betegnelsen HU 55. Deraf er *Frailea asperispina* en kompakt *Frailea* 2 - 2,5 cm tyk og 3 - 3,5 cm høj. Tornene er hvide, mørkere forneden og strittende. Længden udgør 2 - 3 mm. Blomsten er 4 cm i højde og diameter.

RITTER mener at planten er beslægtet med *Frailea pygmaea*.

***Frailea aureispina* RITTER 1979**

har gule kropsnære torne, minimale forhøjninger og har hjemme i pampaen nord for Quaraí. Som noget særligt iagttog RITTER at de gule blomster åbnede sig 3 dage i træk og ikke er kleistogame. (kleistogam = selvbestøvningen foregår i den lukkede blomst. red.)

***Frailea aureispina* var. *pallidior* RITTER 1979**

Af denne varietet fandt forfatteren kun et eksemplar, som desværre gik til. Planten groede nord for Livramento og biotopen er i mellemtiden forsvundet på grund af markbrænding.

***Frailea perumbilicata* RITTER 1979**

RITTER beskriver *Frailea perumbilicata* som en plante med 16-19 furer, næsten tornløs og med stor roerod. Furerne er flade, afstanden mellem areolerne 2 - 3 mm. Blomsten er ret stor: 4 cm høj og i diameter. Frøstørrelsen på 2,5 mm kommer i nærheden af

Frailea perumbilicata.

Frailea asteroides WERDERMANN. Planterne gror mellem Passo da Guarda og Livramento. Jeg samlede nogle planter på disse steder, men har altid betegnet dem som *Frailea pumila*. De samme planter har RITTER nok betegnet som *Frailea perumbilicata* var. *spinosior*. Planten gror sydlig for typelokaliteten og midtertornen er brun. RITTER så en vis lighed af denne varietet med *Frailea pseudopulcherima* ITO 1957, men anerkender ikke plantebeskrivelsen på grund af dens manglende nøjagtighed.

Jeg tænker, man skal gennemarbejde taxonomien af slægten *Frailea* meget grundigt. Mange arter er efter min mening kun synonymer.

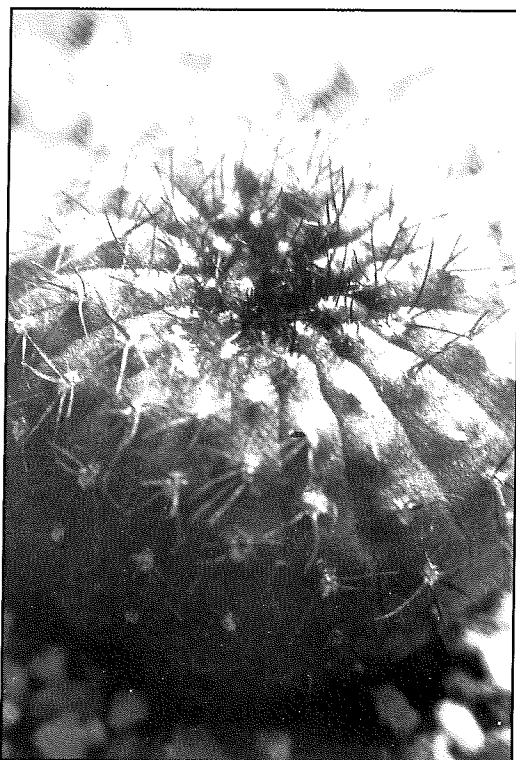
Frailea perumbilicata var. *spinosior* (GF 279).

Kultur

I kulturen kræver *Frailea* tilstrækkelig dybe pletter og rigeligt med vand om sommeren uden at vandet får lov til at stå i potten. *Frailea* elsker fuld sol. Frugterne kan høstes og sås om efteråret. Hvis der er nogen, der har fået lyst til at beskæftige sig lidt mere med slægten *Frailea* kan jeg anbefale to hefter af K.H.Prestlé. (Adressen er: K.H.Prestlé, Vijverweg 12, NL 5461 AL Veghel, Holland).

Skulle nogen af læserne være i besiddelse af *Frailea*-arter som efter min rapport er ret ukendte, ville det glæde mig at få nogle fotos eller frømateriale tilsendt.

Norbert Gerloff
Brandenburger Str. 49
D-71640 Ludwigsburg
(overs.red.)

Frailea diminuta BUINNING. Foto: Bannwarth

Boganmeldelse

TITEL: Sukkulenten
 FORFATTER: Urs Eggli, Zürich
 UDGIVER: Verlag Eugen Ulmer
 Postfach 70 05 61
 D-70574 Stuttgart
 22cm × 28cm.
 FORMAT: 366 sider, 344 foto illustrationer i farver, 15 geografiske kort, indbundet
 INDHOLD: DM 198.-
 PRIS:

Forfatteren Urs Eggli arbejder som botaniker ved Städtische Sukkulentsammlung i Zürich/Schweiz og har siden 1988 været tilknyttet IOS.

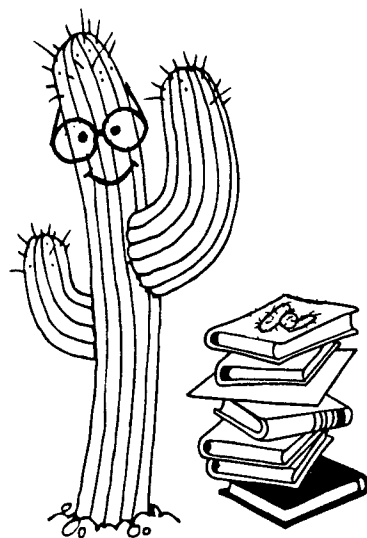
Urs Eggli må betegnes som ekspert på kaktus- og sukkulentområdet, og mange kender ham fra artikler samt bøgerne « A monographic study of the genus Rosularia » og »Glossary of Botanical Terms«.

De første 75 sider indeholder artikelstof om emner som f.eks. sukkulenternes økologiske tilpasning, botanisk introduktion og morfologi, formering, skadedyr, podning, etc. Altsammen gode artikler, på tysk, som nok mest henvender sig til begynderen.

Den næste del af bogen er en opslagsbog i traditionel forstand, hvor omkring 1.000 sukkulenter beskrives. Hele afsnittet indledes med to bestemmelsesnøgler til familier, som umiddelbart forekommer overflødige, idet begynderen næppe kommer helskindet igennem, og den mere erfarne samler jo nok ved, om det er en *Lithops* eller en *Agave*, han står med i hånden. At det hele så er på tysk gør det jo ikke nemmere, men det skal ingen lastes for. Resten af afsnittet er inddelt alfabetisk efter familier. Hver slægt indledes med en generel beskrivelse samt nogle gode råd om kultur og formering. Ved beskrivelsen af de enkelte arter anføres også gode råd om kultur, hvor forfatteren har skønnet det nødvendigt.

Illustrationerne i dette afsnit finder jeg derimod ikke tilfredsstillende, idet der først og fremmest er anvendt for få billeder til at korrespondere med de mange beskrivelser. For begyndere som for erfarne samlere er billeder - altså vellignende fotos af høj kvalitet altid det allervigtigste når vi køber bøger om vores hobby. Hvem kan identificere en *Lithops*, en *Conophytum* eller for den sags skyld en *Aloe* ud fra en tekst? Sådanne beskrivelser er værdiløse, hvis de ikke følges af en illustration.

Fotografierne er af en svingende kvalitet - generelt er illustrationerne af planter fra naturen af god kvalitet, men billederne af planter i kultur er ikke altid gode. Der er flere eksempler på illustrationer, hvor man kun ser fragmenter af en plante, f.eks. en blomst eller frugt, og ikke den del, som giver planten karakter og samleren »blod på tanden«. Jeg kan ikke lade være med at harmes, når *Adenium obesum* afbildes som en kvist med en enkelt blomst på. De, som kender planten ved, at den danner det flotteste caudex og kan få et utal af blomster.

Bogens sidste afsnit består af 15 geografiske kort. Nogle af kortene kan måske være en hjælp, mens andre, specielt det over Europa, forekommer overflødig.

Bogen afsluttes med et sagsregister samt et register for plantenaavne.

Mange har vel forventet en snarlig afløser for Jacobsen, men vi bør nok vente en tid endnu da jeg ikke synes, at »Sukkulenten« løser denne opgave til fulde. Prisen på bogen er efter min mening for høj, og skal man dertil lægge porto og moms, ender vi et sted lige over 1.000 kr.!

Finn Larsen
 Salbyvej 17
 DK-4600 Køge

En relativ »ny« bestøvningsmekanisme hos Melokaktus

Melokaktus har hjemme i den nordlige del af Sydamerika og Mellemamerika, men særlig mange arter forefindes på øerne i det karibiske område.

Hos voksne planter, med mere eller mindre grønt eller blåligt skær, er en slags »uldhue« det såkaldte *Cephalium* typisk. Om eftermiddagen skyder planten nogle fortrinsvis røde blomster med ca. 2 cm diameter ud af dette *Cephalium*.

Melokaktus har altid været kendt som selvbestøvende planter. Kort tid efter at de næsten »selvlysende« blomster har åbnet sig, begynder også støvfangeren at vokse og bliver bestøvet af støvtrådene, der nejer mod midten. Dermed er bestøvningen sikret og med stor sandsynlighed også befrugtningen. I den modne kølleformede, røde frugt (sjældent hvid) finder vi op til 100 frøkorn.

Selvbestøvningen har mange fordele, hvis de genetiske arveanlæg er i orden. Planten er ikke afhængig af hverken vinden eller dyr, der skal til for at bestøve planten. Dyr, og her især insekter, er meget afhængige af vejr- og lysforholdene. Deres flyvefase er f. eks. under bestemte forudsætninger meget indskrænket.

Indtil nu har selvbestøvningen hos Melokaktus ikke haft nogle negative konsekvenser for den efterfølgende plantegeneration. Sandsynligvis drejer det sig her om en evolutionær faktor.

For første gang iagttog 2 britiske forskere i 1980 på de Hollandske Antiller kolibrier der bestøvede blomster af en *Melocactus macrocanthus* Lk.&O. Af denne plante findes her mange varieteter. Forskerne konstaterede også, at de blomster, der ikke var blevet bestøvet af fuglene, forblev uden frugter. De relativ små blomster af denne kugleformede kaktus indeholder kun en lille mængde nektar og derfor kan man gå ud fra, at fuglene ikke besøger blomsten for at spise sig mætte.

I mit forsøg med nogle artsbestemte planter prøvede jeg at overlade bestøvningen til planten. Det viste sig, at nogle planter dannede frø ligesom på deres hjemmelokalitet. Andre planter var ikke så villige til selvbestøvning og svigtede med frødannelse i årevis. Men med kunstig bestøvning kunne jeg avle en mængde frø også på disse.

Melocactus lobelii på Isla Margarita.

På øen Isla Margarita så jeg nogle kolibrier der flittigt besøgte Melokaktusblomster. Deraf kan man uddrage, at fuglene med stor sandsynlighed har ansvaret for krydsbestøvningen.

Frøplanter af selvbestøvende arter og fremmedbestøvede arter viser indtil nu ingen morfologiske forskelle. Nu må det afventes om der muligvis dukker nogle forskelle indenfor pollen og frø op. Skulle der komme nogle synlige differencer, kan de muligvis være afgørende for de næste generationer.

Når vegetationspunktet af en voksen plante bliver ødelagt af dyr (geder) er det ikke ensbetydende med plantedøden.

»Sovende gene« (se artikel i KAKTUS 3/94) starter væksten af nye plantesprosser ud fra topareolerne. Disse nydannede planteskud danner allerede som forholdsvis små planter et *Cephalium*. De små »voksne« planter gror på moderplanten, tit op til 5 planter. Deres næring i form af udvaskede ioner og væske får skuddene gennem moderplanten med dens store rodnet - op til 5 m i diameter og mere.

Prof. Dr. Mag. Helmut Antesberger
Ignaz-Harrer-Str. 97
A-5020 Salzburg
(overs. red.)

Boganmeldelse

TITEL: Succulents - The Illustrated Dictionary
 FORFATTER: Maurizio Sajeve & Mariangela Costanzo
 UDGIVER: Cassell plc, Villiers House
 41-47 Strand, London WC2N 5 JE
 FORMAT: 23cm x 28cm
 INDHOLD: 240 sider, ca. 1200 fotos i farve,
 indbundet, ISBN 0-304-34250-5
 PRIS: £ 30.-

Forfatteren Dr Maurizio Sajeve er ansat i den botaniske afdeling på universitetet i Palermo og formanden for det italienske kaktusselskab. Samtidig er han den italienske CITES repræsentant for sukkulente planter og medlem af IOS (International Organisation for Succulent Plants Study). Derudover står han for et plantebeskyttelsescenter for sukkulente planter i den botaniske have i Palermo.

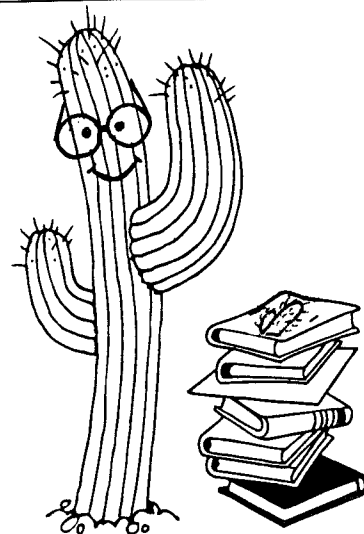
Medforfatteren Mariangela Costanzo er sekretær for det italienske kaktusselskab og hun er speciel interesseret i alpine planter, især *Sedum* og *Sempervivum*.

Medlemmer, der sidste år købte Preston-Mafham: Cacti - The Illustrated Dictionary, vil straks genkende lay-outen af bogen.

De første 24 sider indeholder udover det sædvanlige forord og introduktion en plantefortegnelse over 35 sukkulentfamilier og deres afbillede slægter. For hver familie finder man en kort beskrivelse af, hvor mange slægter familien omfatter, deres karakteristiske udseende og oprindelsessted. Her finder man også oplysningen om slægten forefindes illustreret i bogen.

Nu kommer vi til det mere spændende: fotografierne. I de fleste tilfælde er størrelsen af fotografierne 5 × 8 cm. Det drejer sig med få undtagelser om kulturplanter, der har stået model for fotografen. Fotomaterialet er af høj kvalitet og den sorte baggrund gør, at man virkelig kan genkende mange af plantens detaljer. Udover de mest almindelige planter forefinder man også fotos af nogle mere sjældne sukkulenter, som f.eks. *Euphorbia piscidermis*.

Under fotografiet står en kort beskrivelse af planten og dens typiske udseende samt farven af blomsten og oprindelsesland. Ved planter, der er omfattet af Washington-Konventionen, er der angivet CITES liste I eller liste II. Det kan være en hjælp, når man skal til at importere planter. Bogen er kun en bestemmelsesbog og giver ingen kulturanvisninger.

Men planterne er virkelig nemme at genkende og da de fleste som sagt er kulturplanter, ligner de meget planterne i vore samlinger.

På grund af den korte og enkle tekst er det ikke -heller ikke for sprogkyndige - en ulempe, at bogen er skrevet på engelsk.

De sidste sider i bogen forklarer målsætningen af Washington-Konventionen (CITES = Convention on International Trade in Endangered Species) og nogle regulativer for IOS, skrevet af Sara Oldfield. Desuden forefinder man fra side 233 til og med side 236 en »checklist« over de mest almindelige synonymer, der kan blive brugt i dag. Det kan være en stor hjælp, hvis man ikke kan komme videre med de plantnavne der bruges i bogen.

Hvis jeg endelig skal komme med lidt kritik så savnede jeg med det samme blomsterne. Ikke bare for optikkens skyld. Men ofte kan blomsten være en stor hjælp for at bestemme planten rigtig.

Her må jeg også sige, som Finn Larsen skrev i sin boganmeldelse, et flot foto af en *Adenium obesum* gør alle glade. Når man ser planten i førnævnte bog vil man aldrig drømme om, hvor flot den kan være i realiteten.

Men ellers er bogen virkelig god som bestemmelsesbog og prisen er rimelig.

Helga B. Erritzøe
 Taps gl. Præstegård
 DK-6070 Christiansfeld

NKS årsmøte 1994

Noen inntrykk fra Grindsted

Det var på Agder Sukkulentforening's årsmøte på Agder Naturmuseum og Botanisk hage i vår, vi bestemte oss for å ta turen til Grindsted til årsmøtet. En forventningsfull gjeng på 6 stykker dro avgårde fredag kveld.

Våre første inntrykk/innkjøp ble gjort på »Bilka plantemarked« samt hos »Thompson's plantemarked« i Ålborg kl.08.00 lørdag morgen. Smarte ting til hagen, pletter og diverse spennende planter kom oss i hende. Vi syntes dagen og turen begynte godt.

I varmt, flott vær kjørte vi sydover. Humøret var på topp. Grøftekantene lyste om kapp med sola. Store belter av strandnellik, rødsyre, hundekjeks og valmuer fylte veikantene. Vi gledet oss til å treffe igjen venner og kjente ansikter blant dere i Nordisk Kaktusselskap.

Vi er virkelig imponert over måten der arrangerer samlingen på, samt at dere legger vekt på å holde kostnadene så lave.

Besøket i hageanlegget gav stor inspirasjon. Mange spennende planter var flott arrangert. Vi ble mektig imponert over alle små og store detaljer. Idéene skal nok om ikke alt for lenge utprøves i våre egne hager. Materialbruken (stein, tre, etc.-de ekte ting) tiltalte oss, det gav harmoni og ro i sinnet.

»Mailand's stauder« hadde virkelig stort plantesortiment. Så mye forskjellig med en fantastisk orden på det hele. Det var moro, »perlene« stod i kø, det var stadig en til vi bare måtte ha tak i.

Vi vil også takke for gjestfrihet hjemme hos Leif Larsen. Imidlertid syntes vi det var for lite tid til utfluktene. Det ble til tider noe hektisk.

Plantesalget er alltid et av høydepunktene. Det er som å holde julaften og fødselsdag på en gang. Pengene sitter løst. Akvarellene av Helga B. Erritzøe var så nydelige. Foredragene holder virkelig en høy faglig standard. Men så er vi jo også samlet det ypperste innen kaktus/sukkulenter i Norden.

Vi syntes om den konkurranse formen som ble holdt lørdag kveld. (Men for en *mammillaria*-fantast burde

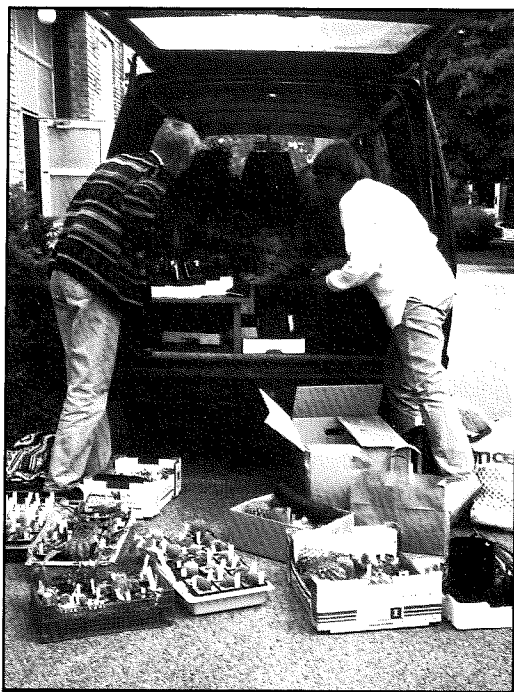
virkelig *Mammillaria humboldtii* nå høyere en nr. 8 på skalaen. Men la gå, *Sulcorebutia caniguerallii* er nydelig den også).

Hjertelig takk til arrangøren for alle forberedelser og alt praktisk arbeid som ligger bak. Ikke minst takk for all den deilige hjemmelagede maten.

Dette reisebrevet er skrevet i samlet flokk over Skagerak søndag kveld, mens inntrykkene ennå er ferske. Og vi sier med Piet Hein:

Har De lagt merke til at folk der omgås planter
- blir blide av gemyt og uden skarpe kanter.

Hilsen fra Norge
Jorunn, Magnhild, Irene, Inger Lise,
Ovin og Heideros

Mon der er plads til det hele?

Planteportræt: *Akersia roseiflora*

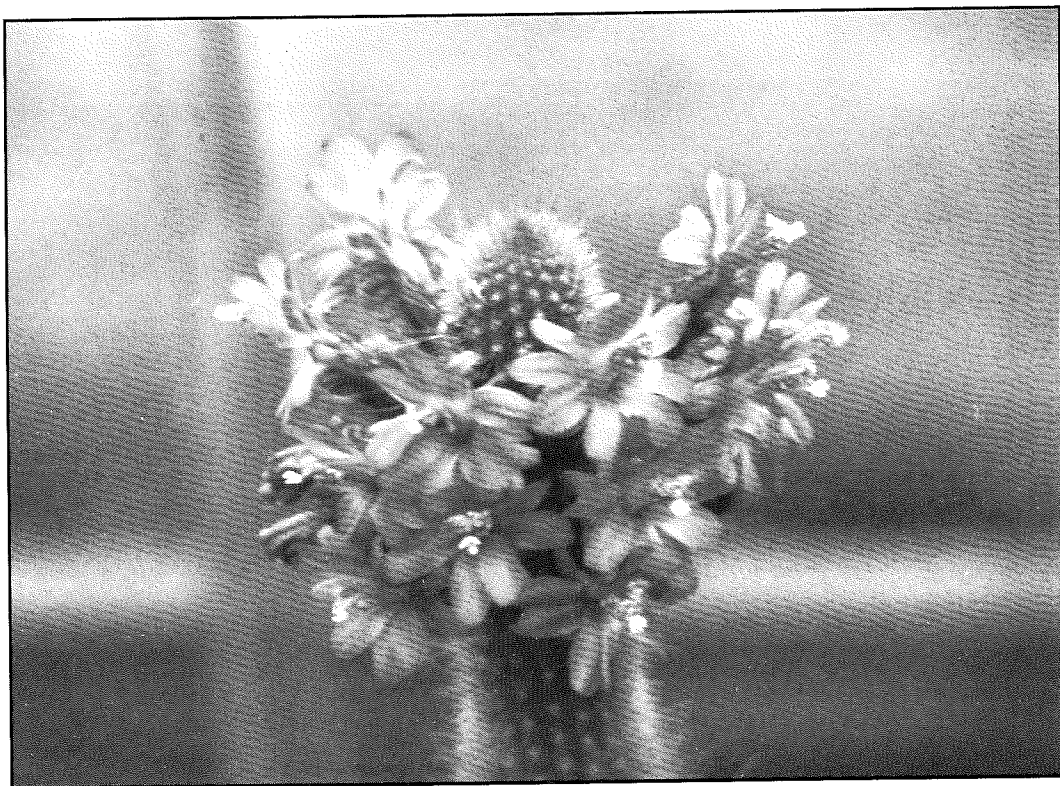
Fra venner i Australien modtog jeg i 1986 frø af deres *Akersia roseiflora*. Frøene blev sået med det samme, tre spirede, men efter angreb af Sciaramyggen overlevede kun et enkelt eksemplar. Den kønne, lysegrønne plante med gyldne torne trivedes og fik det første år en aflægger, som hurtigt nåede samme højde som moderplanten. I 1991 blomstrede planten på det ældste skud med 30-40 blomster, farven lilarosa. Især knopperne og den nyudsprungne blomst har en meget intens farve. Blomsterne holder 3 - 4 dage hver, og planten får flere blomster for hvert år der går. Sidste år havde den ca. 150 blomster på de to stængler.

I 1986 kunne jeg desværre ikke finde nogen litteratur om *Akersia roseiflora*, og fejlagtigt troede jeg, at det var en hængeplante, da der var tendens til at »læne sig«, (nu er jeg klar over, at den skulle have haft støttepinde i stedet for -man bliver klogere med åre-

ne). Efterhånden var planten så væltesyg, at den ene stamme på 48 cm blev afkappet sidste år efter blomstring og derefter delt, tørret og plantet i potter. Den afskårne top har vist nok fået rødder, de andre ikke -men med over 20 år på bagen som kaktusfan lærer man tålmodighed!

Jeg har ikke set *Akersia roseiflora* i andre samlinger, men vil stærkt anbefale den, da det er en køn plante, meget blomstervillig og nem at pleje (almindelig kaktusjord med lidt ekstra humus). Min plante har altid tilbragt vinteren i stuevinduet med en sjat vand af og til men efter HAAGE: »Kakteen von A - Z« skal den holdes tørt, ikke under 0° C.

Irene Nielsen
Engdraget 1 b, Gårdslev
DK-7080 Børkop
Tlf.: 75 86 76 56

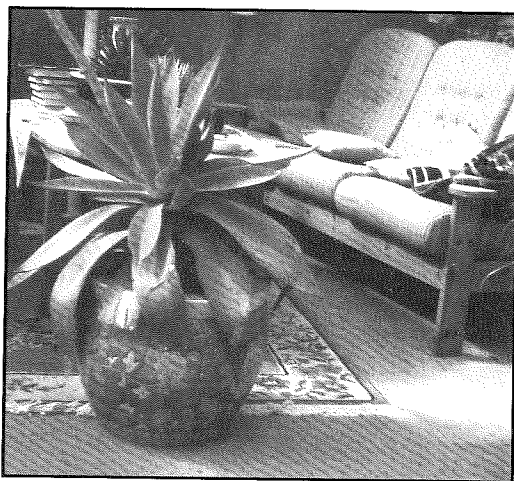

Akersia roseiflora.

Brev fra et medlem

Agaver kan også blomstre få Fyn, og for at det ikke skal være løgn, har jeg to forskellige på een gang i blomst. Den ene plante er ret stor med meget brede blade, jeg ved desværre ikke, hvad den hedder. Planten blev for ca. 12 år siden købt per post fra Marga Lene. Og pludselig en dag her i vinter begyndte den at opføre sig mærkeligt. Der kom 3 - 4 store skud i toppen af planten. Indtil da havde den aldrig sat nogle almindelige skud. Lige pludselig begyndte der at komme en blomsterstand, som planten stadigvæk står med endnu. Den er selvfølgelig afblomstret.

Den anden plante er en *Agave striata*. Begge planter plejer at stå i vores vinterhave hele året. En aften, da vi sad derude og spiste, rejste min bedre halvdel sig lige pludselig og spurgte om, hvad der egentlig kommer der. Det viste sig, at *Agave striata* var begyndt at danne en blomsterstand. Også denne plante står med blomsterstanden endnu. Jeg er spændt på, hvordan de opfører sig senere hen, om de går ud eller hvad. Nu lider vi jo begge to temmelig af »Agavsyge« og vi har efterhånden samlet mange planter sammen. Hvis de to går ud, bliver det nok svært at skaffe et par magen til dem. *Agave striata* er købt hos »Klein Mexico« i Reinfeld/Tyskland. Da vi med Fynskredsens laver en tur derned en gang om året er der en rimelig chance for, at få fat i en større plante igen.

Hvem kan hjælpe med at artbestemme denne Agave?

Med venlig hilsen

Annelise Pedersen
Blommehaven 16
Bullerup
DK-6070 Agedrup

Planter på auktion

Af og til sker jo det meget triste, at et af vore ældre medlemmer må sige »farvel« til vores dejlige jord. Det skete desværre også på Fyn i juli måned. Og familien stod tilbage med en hel masse stikkende planter som de absolut ikke var interesseret i. Dertil kom, at tiden nærmer sig, hvor planterne skal flyttes indendørs.

Nu er der da heldigvis kaktustosser nok, der gerne vil overtage planterne og indenfor Fynskredsens blev manenigom, at lave en planteauktion lørdag, den 27. august 1994. Forinden auktionen havde Gunnar og Jens fra Fynskredsens fastlagt nogle mindstepriser for alle planter - alt i alt ca. 100 forholdsvis store planter. Auktionen skulle efter planen starte kl. 14.00. Men de fleste købsinteresserede var der lidt før, så at der var

lejlighed til at se på planterne og muligvis kunne man afgøre med sig, hvilken plante man senere ville byde på.

Med Gunnar Ravn som auktionator begyndte en sjov eftermiddag. Som sædvanlig var Gunnar meget festlig og selv om auktionsselskabet blev udsat for en ordentlig regnbyge var stemningen høj. Vi var 35 medlemmer samlet fra Østjyllands-, Fyns- og Sønderjyllandskredsens. Nu gjaldt det om at holde hovedet koldt og bevare nerverne, når ens yndlingsplante kom under hammeren. Det var nu ikke lige nemt hver gang. For planterne var store og flotte, og mange eksemplarer var ældre end 20 år. Man kunne også iagttage, at ægtefæller kom til at overbyde hinanden. Gad vide, om der kom skilsmisse ud af det halløj

senere. Selvfølgelig var det ikke en god idé bare at byde for sjov eller for at forhøje prisen. Man kunne let risikere at man fik hammerslag og stod med en plante i hånden, man slet ikke var interesseret i.

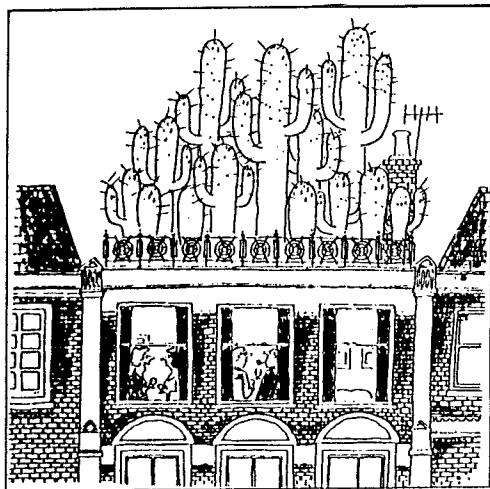
Jeg faldt for en plante jeg har ønsket mig de sidste mange år, en *Copiapoa cinerea* af en pæn størrelse og ovenikøbet med 3 visne blomster i toppen. Jeg kunne i forvejen regne med, at der var mange interesserede og prisen ville derfor ryge op i skyerne. Men jeg ville have planten og fik hammerslag ved den stolte pris af 130 kr. Jeg trøstede mig selv med den begrundelse: hvis man så ta' prisen for en flyvebillet til Chile og også ta' hensyn til risikoen for at havne i fængslet dernede, ja, så var prisen da rørende billig.

En særlig attraktion var en kæmpestor *Trichocereus* X *Helianthocereus* med mange store laksefarvede

blomster. Men hvad med planten om vinteren? tænkte mange og derfor var efterspørgslen ikke særlig stor. Auktionen sluttede med en *Mammillaria geminispina*, en ca. 1/4 kvadratmeter stor gruppe med mange hoveder. Også her tænkte man på de pladsproblemer man kunne komme ud for i sit lille drivhus. Derfor blev planten solgt til næsten mindstepris.

Alt i alt var det en virkelig god idé at holde auktion over en plantesamling, hvor alle kunne være med i ræset. Jeg havde indtrykket, at alle drog tilfredse hjemad for at proppe endnu flere planter i det i forvejen alt for lille drivhus. Rigtige kaktusfolk er jo dejlig tossede.

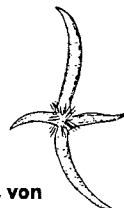
Helga B. Erritzøe
Taps gl. Præstegård
DK-6070 Christiansfeld

Kan du huske den lille kaktus du gav mig engang?
Den der stod på fjernsynet?

pedio's sclero's

navajoa, toumeyia, ariocarpus, astrophytum, austrocactus, echinocactus, echinocereus, escobaria, mammillaria, turbinicarpus, agave, jucca, lewisia, wildblumen fra syd- og nord- og midtvesten af USA, Canada, Mexico.

BØGER:

An den Standorten, von

Pedio- und Sclerokakteen
(tysk) DM 59,-

To the Habitats of Pedio- and Sclerocactus
(engelsk) DM 69,-

The Genus Sclerocactus- Revised
(engelsk) DM 79,-

DM 6,50 Porto

NY LISTE 1994/95
kan sendes mod porto.

BESTILLES HOS **FRITZ HOCHSTÄTTER**

Postfach 51 02 01
D - 68242 Mannheim
Tel. 0621 79 46 75
Fax 0621 79 00 332

EXOTICA

- DETAILHANDEL & EN-GROS-HANDEL

EUROPAS STØRSTE UDVALG I BLANDEDE SUKKULENTER

Adenia, Adenium, Aloe, Anacampseros, Brachystelma, Bursera, Crassula, Cyphostemma, Dioscorea, Dorstenia, Euphorbia, Fockea, Haworthia, Ipomoea, Jatropha, Othonna, Pachypodium, Pelargonium, Pterodiscus, Sarcocaulon, Trichocaulon, løg.....og meget andet.

SPØRG EFTER GRATIS LISTE.

Ernst Specks, Am Koloster 8, D-41812 Erkelenz-Golkrath, Tyskland

Tel.: 0 24 31 / 7 39 56, FAX: 0 24 31 / 44 95

Abningstider: april-august lørdage kl. 9-14; Andre tider kun efter tel. aftale!

KAKTUSFRÖN!

Skicka efter vår frölista med ca 800 arter och varianter!

Årets lista är full av intressanta och spännande arter! Många sällsynta och aldrig tidigare erbjudna sorter! Här finns *Blossfeldia*, *Copiapoa*, *Escobaria*, *Echinocereus*, ett hundratal *Lobivia* och massor av villigblommande *Rebutia*...

Vi har ett digert sortiment av vinterhårdiga »tuffingar«, t ex *Opuntia*! Du hittar även ett tjugotal *Lithops* - »levande stenar»!

Dessutom inspirerande böcker, etiketter, pennor, kruckor, chinosol mm.

Mats Winberg
Apelsinvägen 21 K
S-633 47 ESKILSTUNA
Sverige

OBS! Nytt efternamn fr o m juli -94 (fd Nilsson)!

**UHLIG
KAKTEEN**

Hegnacher Str. 31 . Kernen, D-71385
Tel 0 71 51/4 18 91 . Fax 071 51/4 67 28
Mo.-Fr. 9.00-12.00 u. 13.30-18.00. Sa. 9.00-13.00 Uhr.

35 år

- * Mere end 200 slægter
Mere end 1000 arter
Sjældne planter og frø

- * Verdensomspændende forsendelse
- * Besøgende - også i grupper - er velkomne
- * Vor frø- og planteliste kan fremsendes mod en international svarkupon (Post Reply Coupon)

KAKTUS SUKKULENTER & SEMPERVIVUM I mange arter

Gartner Bent Jørgensen
Vejlegårdsvej 99 - 2625 Vallensbæk
Tlf. 42 64 50 95

Planter sendes ikke!

MÅ IKKE BØJES!

INDKØBSCENTRALEN

Nordisk Kaktus Selskabs indkøbscentral skaffer pletter, gødning og andre ting, vi har brug for i vor hobby. Salg af N.K.S.-emblemer og N.K.S.-kuverter foregår også gennem indkøbscentralen. Henvendelse til:

Gunnar Ravn

Fredskovvej 130
DK-5270 Odense N
Tlf. 65 97 85 97

HAR DE PRØVET AT DYRKE ORCHIDEER?

Er De interesseret?

Få et gratis prøvenr. af vort medlemsblad »Orchideen«, der kommer 10 gange årligt.
Kontingent kr. 225

DANSKE ORCHIDE KLUB

Porsevænget 34
2800 Lyngby

Tidligere årgange af »KAKTUS«

Nedennævnte årgange af KAKTUS kan købes ved henvendelse til

THORKILD ALNOR NIELSEN

Langenæs Allé 26, 2.tv., DK-8000 Århus C

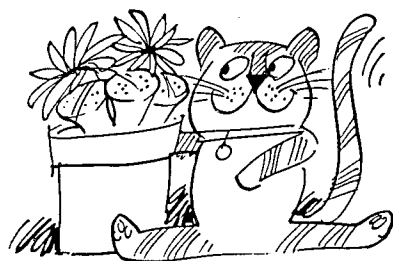
Betaling: Check eller på giro nr. 2 940 744

Årgang 5-8: 5 kr. pr. nr. Årgang 9-26: 10 kr. pr. nr.
+ porto.

Følgende nr. er udsolgt:

Årgang 8, 9, 13 og 14 ALLE UDSOLGT

5. årg. nr. 2, årg. 12 nr. 2 og 3. 16. årg. nr. 1

Indholdsfortegnelse Kaktus nr. 4, 1994

Pachypodium brevicaule	75
Det tomme navneskilt	76
Knold & Tot (10)	77
Fra redaktøren	80
Hybrid diskussion	81
Mere om Europas botaniske haver	83
Frailea (4)	85
Bogannmeldelse	88
En ny bestøvningsmekanisme	89
Bogannmeldelse	90
Årsmøde i Grindsted	91
Planteportræt Akersia roseiflora	92
Brev fra et medlem	93
Planter på auktion	93